

Grožis puoselejamas iš sėklos

Lietuvą puošia vis dar nepamiršta regioninė gražiausios sodybos idėja

Sodybos aplinką kiekvienas supranta savaip. Vieniems graži sodyba yra daug vejos ir keli dekoratyviniai augalai palei tvorą, kiti visą plotą palei namus užsodina naudą nešančiu sodu ir daržovėmis, tretį apskritai nieko neaugina. Augalų mylėtojai žino: jeigu kaime ar miestelyje gyvena bent vienas grožio fanatikas, atsiras jų ir daugiau.

R Dalia BYČIENĖ
„Respublikos“ žurnalistė

Želsvos kaime (Marijampolės sav.) Marijos ir Vytauto Ferencų sodyba tarytum botanikos sodas. Didžiulis žemės plotas aplink namus kimšte prikimštas įvairiausių augalų. Retų, atkeliavusių iš įvairių Europos valstybių, ir kitados kiekviename darželyje augusių, bet pamirštų krūmelių. Šeimninkei jie visi brangūs, nes daugumą nuo sėklos, atžalos, šakutės užsiaugino pati. „Iš visų mano sode esančių augalų pirktos yra tik obelys, kriaušės, slyva ir trešnės. Visa kita užsiauginau pati“, - sakė M.Ferencienė. Kuris augalėlis mielesnis, išskirti negalinti.

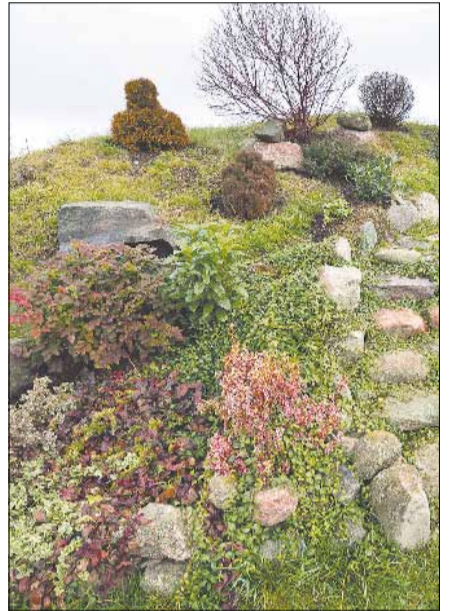
Lauktuvių - sėklos ir šakelės iš pakelės

Savo augalų karalią Marija prižiūri viena. „Išeinu rytą į sodą ir grįžtu saulei nusileidus. Pailsiu tarp augalų, su jais man geriau negu su žmonėmis“, - sako Marytė. Tolimųjų kelionių vairuotoju dirbantis jos vyras Vytautas namuose būna retai, bet už tai žino, kad žmoną labiausiai nudžiugins iš svietimos šalies parvežta dar nematyto augalo šakelė, žiupsnelis sėklų ar prie reto medžio surastas vaisius. Pirkinių dekoratyvinių augalų neveža, tai esą ne tas pats. „Štai šitos pušelės gimtinė yra Prancūzija. Prieš penkerius metus grįždamas iš kelionės parvežiau kankorėžį, iš jo sėklų žmona ir užsiaugino šitą medelį“, - rodė Vytautas. Pušis akį patraukė aukščiu, įspūdingi ir jos kankorėžiai. Ar augalėliui patiks lietuviška žemė, bus matyti, bet kol kas pušėlė veši. Iš Prancūzijos parsivežė ir vieną sodybos puošmenų - lanksvą.

Panašiu keliu iš Anglijos parke liavo lauravyšnės, aukštaūgės vijoklinės rožės, dar kiti augalai, kurių ir pavadinimų net nežino. „Renku tik sėklas arba iškasu mažą atžalėlę, nusilaužiu šakelę, niekam dėl to nėra skriaudos“, - sako vyras. Pasakoja kartą nustebinęs būrelį britų, iš tolo stebėjusių, ko tas užsienietis po gyvatvore kapstosi. Anglijoje gyvatvorėms naudojama lauravyšnė Lietuvoje užaugo mažesnė, bet kiti Britanijoje gyvatvorėms auginami medeliai ne tokie lepūs. Iš išleistų atžalų pati rožių pasidaugino. Ji niekada nepurenanti žemės neapžiūrėjusi, ar koks nors naujas augalėlis neišdygo. Augalus mylinčiai šeimninkei ir paukščiai sėklų pabarsto.

► LAUKIMAS. Marijampoliečių Ferencų sodybos augalai brandina žiedus pavasario žydėjimui, o pati sodyba net ir žiemą skęsta žalumoje

Kazimiero Linkevičiaus nuotr.

► ĮVERTINIMAS. Marytės ir Vytauto Ferencų sodyba prieš ketverius metus buvo pripažinta gražiausia Marijampolės apskrityje

Važiuodama su vyru į užsienį Marija taip pat daugiau dairosi ne į namus, o į augalus. Iš vienos kelionės per Lenkiją parsivežė šilkmėdžio uogų. Rado prikritisusių pakelę. Iš sėklelių išaugino du vertingas mėlynas ir geltonas uogas vedančius medžius. „Man visa šeima parveža retesnių augalų vaisių ar sėklų. Kelionių agentūroje dirbanti dukterė taip pat ne vieną yra parvežusi iš pietų. Gaila, kad jiems mūsų klimatas nepatinka. Labai norėjosi užsiauginti Maroke augantį arganą, bet netiko jam mūsų klimatas. Užtat pačios iš sėklos prieš 15 metų užaugintas kivis sėkmingai auga, o šiltesniais metais ir vaisių duoda. Kartais nušąla, bet pavasarį vėl atželia. Per žiemą nušąla ir pavasarį vėl atauga figmedis“, - pasakoja šeimninke.

Diemedžio ieškojo su žiburiumi

Iš riešuto Marija užaugino ir visą plantaciją raudonųjų ir paprastų lazdynų. 117 jau užtelėjusių lazdynų auga netoli sodybos esančiame sklype, 33 stiebiasi sode. Ir dar yra daugybė prisaiugintų sodinukų. Iš prieš penkiolika metų pasodinto graikinio riešuto užaugo tikra sodybos puošmena - graikinis riešutmedis. Jis ne tik teikia vešlų pavėsį, bet ir vaisius veda. Praėjusiais metais riešutų buvo labai

daug. „Varnos po gyvenvietę nešiojo, žmonės stebėdavosi, kas kieme riešutų primėtė“, - juokiasi šeimninke. Kai kurią žiemą „graikas“ apšąla, bet pavasarį ir vėl išleidžia naujas šakas. Kartais suvešėjusi medį prisieina net praretinti. Bet tik ne pavasarį, nes iš medžio sula veržte veržiasi.

Iš sėklos gražiai auga viena pusė lapo žalias, o kita raudonas

klevas, pernai nuo baltažiedės magnolijos prisirinko sėklų, sudygo. Įsiveisė iš sėklų pilnavidurių ir paprastų jazminų. Augalų mylėtojos sode vietos atsirado ir beveik pamirštam lietuviškam diemedžiui. Jį atsivežė iš senos sodybos. Ilgai teko to krūmo ieškoti. Vietos atsirado ir iš tėviškės atsivežtai alyvai.

Kantrybės išbandymas

„Visko galima pačiam užsiauginti, tik reikia laiko ir kantrybės sulaukti, kol jie užauga“, - įsitikinusi M.Ferencienė. Ji pati nuo sėklos augina kardelius ir lelijas. Tokių niekur kitur nerasi, nes auginamos iš sėklos šios gėlės nusidaro nematytomis spalvomis. Išvysti jas taip pat reikia laiko ir kantrybės. Kol iš sėklos išdygęs kardelis ar lelija pražysta, praeina treji metai. Kartais moteris pasklaido sūnaus nufotografuotų jos lelijų albumus. Albumų albumai ir kitų žydinčių jos sodybos puošmenų. Tai taip pat sūnaus dovana. Vasarą į Ferencų sodybą pasiprašo pasižvalgyti pravažiuojantieji, atvažiuoja ekskursijų.

Marija džiaugiasi šiuo ilgai užsitęsusiu rudeni. Tokio neprisi-

menanti. Žiemos taip pat nebijo, pačios užauginti augalai užsigrūdinę. Vienintelis dalykas, kuriuo pasirūpino artėjant žiemai, - aprišti jaunus medelius. Iš miško atliuokšę kiškiai nesiklausia, kiek augalas brangus.

Marija savęs gėlininke nelaiko. „Anksčiau dirbau buhalterė, bet su žmonėmis man nebuvo lengva. Aš pailsiu bendraudama su augalais“, - sako moteris. Žinių apie augalus ji semiasi iš knygų ir bendraudama su kitais gražių sodybų šeimninkeis.

Pakilimą atnešė gražių sodybų rinkimai

Pasak Lietuvos gėlininkų sąjungos valdybos pirmininkės Reginos Jotkaitės, stebėtina, koks yra pakilimas auginti gėles, tvarkytis sodybas. Jos manymu, prie to nemažai prisidėjo iki šiol populiarūs gražiausios sodybos rinkimai. „Labiausiai vertinami gėlininkai, kurie gėles išsiaugina iš sėklelės. Tokių žmonių daugėja. Kai kuriuose mažuose miesteliuose kiekviena sodyba lyg gėlių darželis. Mano manymu, reikia auginti kuo daugiau etnografinių gėlynų, kad jie neišnyktų, jie ne tik spalvingi, bet ir yra mūsų kultūros paveldas“, - sakė R.Jotkaitė.

SOSTINĖS KREDITAS
KREDITO UNIJA

Puškynių 7 B, Vilnius
Tel. (8-5) 240 9189
Mob.tel. 8 610 00089
El.paštas info@sostineskreditas.lt
www.sostineskreditas.lt
Darbo laikas:
I-IV 9.00-18.00
V 9.00-15.30

12 MĖN INDELIŲ PALŪKANOS

4,7 %

Indėliai iki 100 tūkst. EUR apdrausti
VĮ „Indėlių ir investicijų draudimas“

LEISKIME PINIGAMS DIRBTI!